

Media ja lehdistö

Euroopan unionin yleinen tuomioistuin

LEHDISTÖTIEDOTE nro 116/21

Luxemburgissa 30.6.2021

Tuomio asiassa T-635/19

Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro ym. v. komissio

Italian viranomaiset päättivät Banca delle Marchea koskevasta kriisinratkaisusta pääasiallisesti sen maksukyvyttömyyden vuoksi

Komissiota ei voida asettaa vastuuseen pankin pelastamisen estämisestä

Kantajat olivat Banca delle Marchen, joka oli Regione Marchen (Marchen alue, Italia) merkittävin pankkilaitos, osakkeenomistajia ja toissijaisten joukkolainojen haltijoita.

Banca d'Italia (Italian keskuspankki) korosti 9.1.2012, että Banca delle Marchessa suoritetuissa tarkastuksissa oli paljastanut vakavia puutteita sisäisissä valvontajärjestelmissä, jotka vaikuttivat väistämättä sen "altistumiseen merkittävästi – – luottoriskeille ja taloudellisille riskeille". Banca delle Marche asetettiin 15.10.2013 erityishallinnon alaiseksi muun muassa "vakavien häiriöiden ja sääntöjenvastaisuuksien – –" takia.

Euroopan komissio osoitti 10.10.2014 Fondo interbancario di tutela dei depositi (FITD – pankkien välinen talletussuojarahasto, Italia), joka on omia varoja hallinnoivien pankkien välinen yksityisoikeudellisen konsortion muodossa toimiva italialainen talletusvakuusjärjestelmä, toisen italialaisen pankin, Banca Tercasin,¹ ja Banca delle Marchen hyväksi suunnitteleminen tukitoimien osalta omasta aloitteestaan aloittamansa alustavan tutkinnan vaiheessa Italian viranomaisille tiedonsaantipyynnön, jossa se korosti, ettei voitu sulkea pois, että nämä toimenpiteet olivat valtioneuvon tuki. Jos Banca d'Italia aikoi antaa luvan sellaiselle toimenpiteelle, komission mukaan oli asianmukaista, että nämä viranomaiset ilmoittavat kyseisen toimenpiteen ennen sen hyväksymistä.²

Komissio muistutti 21.8.2015 päivätyssä kirjeessään Banca delle Marchea koskevasta menettelystä, että oli mahdollista, että kyseessä oli valtioneuvon tuki, ja kehotti Italian viranomaisia toimittamaan sille siitä päivitettyt tiedot ja luopumaan FITD:n toimenpiteen täytäntöönpanosta ennen toimenpiteen ilmoittamista ja ennen kuin komissiolta saadaan siitä päätös.

FITD vahvisti ja hyväksyi 8.10.2015 Banca delle Marchen hyväksi toteutettavan toisen tukitoimenpideyrityksen keskeiset osat ja ilmoitti niistä Banca d'Italialle.

Komissio kiinnitti 19.11.2015 päivätyllä kirjeellä Italian viranomaisten huomion siihen, että talletusvakuusjärjestelmän käyttämisessä pankin pääomapohjan³ on noudatettava [Euroopan unionin] valtioneuvon sääntöjä.

Banca d'Italia aloitti 21.11.2015 kriisinratkaisumenettelyn, jonka suunnitelma ilmoitettiin etukäteen komissiolle. Banca d'Italia totesi tässä suunnitelmassa muun muassa, ettei FITD ollut voinut vahvistaa Banca delle Marchen pääomapohjaa, koska "komission myönteinen ennakoarvio [tämän toimenpiteen] yhteensoveltuvuudesta [unionin] valtioneuvon sääntöjen puuttui".

¹ Ks. unionin tuomioistuimen tuomio 2.3.2021, komissio v. Italia ym., [C-425/19 P](#) (ks. myös [lehdistötiedote 30/21](#)).

² SEUT 108 artiklan 3 kohdan vaatimusten mukaisesti.

³ Talletusten vakuusjärjestelmistä 16.4.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/49/EU (EUVL 2014, L 173, s. 149) 11 artiklan 3 kohta.

Katsottuaan, että komissio esti Italian viranomaisille osoitetuilla lainvastaisilla ohjeilla Banca delle Marchen pääomapohjan vahvistamisen avulla FITD:n suoritettaman pelastamisen, kantajat nostivat Euroopan unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jossa ne vaativat tuomioistuinta toteamaan, että unionille oli syntynyt sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu. Kantajien mukaan komissio on estänyt tällaisen pelastamisen ja saanut Italian viranomaiset aloittamaan Banca delle Marchen osalta kriisinratkaisumenettelyn Italian oikeuden niiden säännösten, jolla direktiivi 2014/59⁴ on saatettu osaksi Italian oikeusjärjestystä, nojalla.

Unionin yleinen tuomioistuin hylkää tuomiollaan kantajien kanteen sillä perusteella, etteivät ne olleet osoittaneet, että komission lainvastaiseksi väitetyn toiminnan ja syntyneeksi väitetyn vahingon välillä olisi syy-yhteys, joten sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymisen edellytykset eivät täyty.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa aluksi siitä, että sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun⁵ syntyminen edellyttää, että kaikki seuraavat edellytykset täytyvät: sellaisen oikeussäännöksen, jonka tarkoituksena on antaa yksityisille oikeuksia, riittävän ilmeinen rikkominen, vahingon tosiasiallinen syntyminen ja syy-yhteys toimen antajalla olevan velvollisuuden laiminlyönnin ja vahinkoa kärsineille henkilöille aiheutuneen vahingon välillä. Viimeksi mainittu edellytys koskee sitä, että unionin toimielinten toiminnan ja vahingon välillä on riittävän suora syy-yhteys, joka kantajan on näytettävä toteen, siten, että moititun toiminnan on oltava vahingon ratkaiseva syy. Lisäksi sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun ei myöskään voida katsoa syntyvän, mikäli kaikki vahingonkorvausvelvollisuuden perusteena olevat edellytykset eivät täyty, joten kanteen voidaan hylätä, jos yksi näistä edellytyksistä ei täyty.

Unionin yleinen tuomioistuin hylkää riittävän suoran syy-yhteyden olemassaoloa koskevan edellytyksen arvioinnin yhteydessä kantajien väitteet, joiden mukaan Banca delle Marchea koskevan kriisinratkaisupäätöksen tekemiseen johtaneet komission kirjeet ja väliaikaiset kannanotot johtuivat siitä, että komissio ei ollut ymmärtänyt tuen käsitettä oikein, koska se katsoi virheellisesti, että FITD:n toimenpiteet olivat niiden yksityisestä luonteesta huolimatta Italian valtiosta johtuvia toimenpiteitä ja niissä oli kyse valtion varoista. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan **näihin kirjeisiin ja kannanottoihin ei sisälly mitään oikeudellista arviointia tuen käsitteen kriteereistä, koska komissio muistutti Italian viranomaisia siitä, että niiden oli ilmoitettava tuki etukäteen ja oltava panematta muun muassa kyseisen pankin hyväksi tulevia mahdollisia tukitoimenpiteitä täytäntöön. Komissio ei siis ottanut niissä kantaa konkreettiseen toimenpiteeseen eikä siihen täsmälliseen tapaan, jolla se tulkitsee tuen käsitettä.** Näin ollen komissio ei ole uhannut Italian viranomaisia sillä, että se estää FITD:n Banca delle Marchen hyväksi toteuttamat mahdolliset toimenpiteet tai kieltää ne, eikä se ole painostanut niitä.

Tältä osin unionin yleinen tuomioistuin katsoo, **etteivät kantajat voi perustellusti vedota 27.2.2015 tehtyyn päätökseen aloittaa muodollinen tutkintamenettely FITD:n Banca Tercasin hyväksi toteuttamasta toimenpiteestä, jossa päätöksessä komissio katsoi, että toimenpide täytti kriteerit, joiden mukaan toimenpiteen on johduttava valtiosta, ja kriteerit, jotka koskevat valtion varoja.** Toisin kuin Banca Tercasin hyväksi tulevien tukitoimenpiteiden kohdalla, ennen Banca delle Marchea koskevan kriisinratkaisupäätöksen tekemistä **ei nimittäin ollut olemassa sitovaa suunnitelmaa FITD:n Banca delle Marchen hyväksi toteuttamasta toimenpiteestä, eikä lupahakemusta Banca d'Italialle tällaisesta suunnitelmasta, eikä muodollista ilmoitusta tästä suunnitelmasta eikä muutakaan syytä, joiden perusteella komissio aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn sen osalta.** Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan komission oli näin ollen mahdotonta tietää riittävällä tarkkuudella, voiko FITD:n Banca delle Marchen hyväksi suunnittelema mahdollinen toimenpide täyttää valtiontuen kriteerit.

⁴Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä sekä neuvoston direktiivin 82/891/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2001/24/EY, 2002/47/EY, 2004/25/EY, 2005/56/EY, 2007/36/EY, 2011/35/EU, 2012/30/EU ja 2013/36/EU ja asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta 15.5.2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/59/EU (EUVL 2014, L 173, s. 190).

⁵ SEUT 340 artiklan toinen alakohta.

Unionin yleinen tuomioistuin korostaa, **että ratkaisevat seikat Banca delle Marchea koskevan kriisinratkaisupäätöksen tekemiselle olivat kyseisen pankin maksukyvyttömyys, josta todisteena olivat pankin 1 445 miljardin euron suuruinen kokonaistappio, 1 432 miljardin euron suuruinen negatiivinen pääoma** 30.9.2015, ja se tosiseikka, että erityishallintomenettelyn aikana ei ollut mahdollista selvittää, mitä toimenpiteitä yksityinen sektori pystyi toteuttamaan sen kriisitilanteen ratkaisemiseksi.

Lisäksi Banca delle Marchen hallinnohoidajat olivat ilmoittaneet jo ennen direktiivin 2014/59 saattamista osaksi Italian oikeusjärjestystä, mikä olisi mahdollistanut tällaisen tukitoimenpiteen, Banca d'Italialle, että kyseinen pankki oli välittömästi tilanteessa, jossa sen oli lakkautettava maksunsa, ja että he pelkäsivät, ettei Banca delle Marchen pelastaminen voisi tapahtua ajoissa sen taloudellisen tilanteen takia. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan tämä osoittaa **jo itsessään, että FITD:n oli mahdotonta puuttua asiaan nopealla toimenpiteellä, ja että näin oli siitä riippumatta, oliko toimenpide mahdollisesti ilmoitettava etukäteen komissiolle.**⁶

Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin hylkää kantajien väitteet, joiden mukaan komission lainvastaiseksi väitetty toiminta olisi estänyt Banca delle Marchen pelastamisen ja että se olisi ollut kantajille aiheutuneen vahingon todellinen ja yksinomainen syy. Vaikka tällä toiminnalla oli tietty rooli käsittelyprosessissa, joka sai Italian viranomaiset päättämään kyseistä pankkia koskevasta kriisinratkaisusta, niiden **päätös aloittaa Banca delle Marchen kriisinratkaisumenettely, jonka ne tekivät oman toimivaltaansa ja harkintavaltansa puitteissa, oli kuitenkin unionin yleisen tuomioistuimen mukaan itsenäinen päätös, johon komission asenne ei vaikuttanut ratkaisevasti ja se perustui pääasiallisesti niiden toteamukseen kyseisen pankin maksukyvyttömyydestä**, joka oli ratkaiseva syy tähän kriisinratkaisuun. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että kantajat eivät ole osoittaneet oikeudellisesti riittävällä tavalla, että FITD olisi voinut ilman komission lainvastaista toimintaa Italian viranomaisten, erityisesti Banca d'Italian suostumuksella tosiasiallisesti pelastaa Banca delle Marchen marraskuussa 2015.

HUOMAUTUS: Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta voidaan oikeuskysymysten osalta valittaa unionin tuomioistuimeen kahden kuukauden ja kymmenen päivän määräajassa ratkaisun tiedoksiantamisesta.

HUOMAUTUS: Kumoamiskanteella pyritään tiettyjen sellaisten unionin toimielinten toimien kumoamiseen, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet ja yksityiset tahot voivat tietyillä edellytyksillä nostaa kumoamiskanteen unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa. Jos kanne on perusteltu, toimi kumotaan. Kyseessä olevan toimielimen on täytettävä asianomaisen toimen kumoamisesta mahdollisesti syntynyt oikeudellinen tyhjiö.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin yleistä tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan Curia-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 43033127

⁶ SEUT 108 artiklan 3 kohta.